

**SCIENCE**  
**PROBLEMS.UZ**

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences  
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

# Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

6-son (5-jild)

**2025**

**SCIENCEPROBLEMS.UZ**

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING  
DOLZARB MUAMMOLARI**

*№ 6 (5) – 2025*

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-  
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

**ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES**

**TOSHKENT-2025**

## **BOSH MUHARRIR:**

Isanova Feruza Tulqinovna

## **TAHRIR HAY'ATI:**

### *07.00.00- TARIX FANLARI:*

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti.

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori, O'zbekiston Milliy Universiteti;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Milliy Universiteti.

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

### *08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:*

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent moliya instituti;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Bojxona instituti;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Farg'ona politexnika instituti

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b, Toshkent moliya instituti;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari

nomzodi, dotsent, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti

### *09.00.00- FALSAFA FANLARI:*

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori, "Tashkent International University of Education" xalqaro universiteti;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent, Jizzax pedagogika instituti;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent, Andijon davlat tibbiyot instituti, Ijtimoiy-gumanitar fanlar kafedrasini mudiri;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent, Buxoro davlat universiteti.

### *10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:*

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat universiteti;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor, Samarqand davlat chet tillar instituti;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, Samarqand davlat universiteti;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi.

#### *12.00.00- YURIDIK FANLAR:*

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b., Jahon iqtisodiyoti va diplomatiya universiteti;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD), O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy

kengashi huzuridagi Sudyalari oliy maktabi;

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi, Toshkent davlat yuridik universiteti;

#### *13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:*

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat yuridik universiteti;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori, Toshkent axborot texnologiyalari universiteti huzuridagi pedagogik kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor, Qarshi davlat universiteti;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori, Iqtisodiyot va pedagogika universiteti;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti;

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Samarqand davlat universiteti.

#### *19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:*

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD), Samarkand viloyat IIB Tibbiyot bo'limi psixologik xizmat boshlig'i.

#### *22.00.00- SOTSILOGIYA FANLARI:*

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

#### *23.00.00- SIYOSIY FANLAR*

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

---

### **OAK Ro'yxati**

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrda 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

---

**“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari”** elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

**Muassis:** “SCIENCEPROBLEMS TEAM”  
mas'uliyati cheklangan jamiyati

#### **Tahririyat manzili:**

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

[scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

#### **Bog'lanish uchun telefon:**

(99) 602-09-84 (telegram).

## MUNDARIJA

### 07.00.00 – TARIX FANLARI

*Umarov Sardor Yakubovich*

QAYTA BIRLASHGAN GERMANIYA IQTISODIYOTI RIVOJLANISHINING  
ASOSIY JIHATLARI ..... 12-16

*Atamuratova Dilafroz Rashidovna*

XORAZM XALQ SOVET RESPUBLIKASINING ILK MATBUOTI: “INQILOB QUYOSHI” ..... 17-20

*Mansurov Ulug‘Bek*

XX ASRNING 20-50-YILLARIDA NAMANGAN SHAHRIDA SOG‘LIQNI  
SAQLASH TIZIMIDAGI MUAMMOLAR ..... 21-24

*Umid Bekmuhammad, Sayyora Samandarova*

XORAZMDAGI JADID MAKTABLARIGA OID TA‘LIM  
TASHKILOTLARI VA JAMIYATLARI ..... 25-31

*Norov Shuhrat, Turatosheva Sadoqat*

O‘ZBEKISTON YOSHLAR SIYOSATINING IJTIMOY, MADANIY VA TA‘LIMIY  
SOHALARDAGI FALSAFIY ASOSLARI VA UNING MA‘NAVIY YETUK YOSHLARNI  
SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI ..... 32-38

*Sultanov Samandar Mahmud o‘g‘li*

QUYI AMUDARYO VA BUXORO-QORAKO‘L HUDUDI MANZILGOHLARINING  
MODDIY ASHYOLARDA AKS ETISHI ..... 39-42

*Quranboyeva Sevinchoy*

SOVET HOKIMIYATI DAVRIDA XORAZM VILOYATI AHOLISINING UY-JOY  
QURILISHIDA IJTIMOY HAYOTNING AKS ETISHI (1945-1985-YILLAR MISOLIDA) ..... 43-46

*Mamajanov Azizbek*

SOVET HUKUMATI AGRAR SIYOSATINING O‘ZBEKISTON SSR IRRIGATSIYA  
TIZIMIGA TA‘SIRI (1950-1990-YILLAR)..... 47-52

*Baxritdinov Jasurbek*

AKADEMIK ABDULAHAD MUHAMMADJONOVNING O‘ZBEKISTONDA TARIX VA  
ARXELOGIYA FANLARI RIVOJIGA QO‘SHGAN HISSASI ..... 53-57

*Aliqulov Ramazon*

TOSHKENT VA FARG‘ONA VODIYSIDAGI DEHQON, CHORVADOR VA HUNARMAND  
AHOLINING MADANIY, IJTIMOY, SIYOSIY, IQTISODIY ALOQALARNING  
O‘ZBEK XALQINING ETNOGENEZIDAGI O‘RNI (QANG‘LI QABILASI MISOLIDA) ..... 58-66

*Abduraxmonov Adxamjon Soxodilla o‘g‘li*

1946–1990-YILLARDA QO‘QON SANOATINING TRANSFORMATSIYASI ..... 67-74

*Tashqo‘lova Dilnoza Turaboy qizi*

YANGI O‘ZBEKISTON VA XITOIY XALQ RESPUBLIKALARI IQTISODIY  
HAMKORLIGIDA “BIR MAKON-BIR YO‘L” TASHABBUSINING AHAMIYATI ..... 75-78

*Jabborov Qaxramon Jaxongir o‘g‘li*

JULIYA KOHENNING XVIII-XX ASRLARDA SEFARD YAHUDIYLARINING IJTIMOY  
HOLATIGA OID TADQIQOTLARI TAHLILI ..... 79-83

|                                                                                |       |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------|
| <i>Dilfuza Muxammadinova Nasretdinova</i><br>TA'LIMNING TARAQQIYOT YO'LI ..... | 84-89 |
|--------------------------------------------------------------------------------|-------|

## **08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI**

|                                                                                                                                                                                          |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Ollanazarov Bekmurod</i><br>INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TURISTIK XIZMATLAR SOHASIDA<br>INVESTITSION FAOLLIKNI BOSHQARISH:<br>NAZARIYA, AMALIYOT VA XORIJIY TAJRIBA .....            | 90-100  |
| <i>Umronov Eldorbek Sodirovich</i><br>O'ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY<br>YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI .....                                                         | 101-107 |
| <i>Tangirkulov Bekzod</i><br>TIJORAT BANKLARI MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISHNI<br>TAKOMILLASHTIRISH .....                                                                              | 108-115 |
| <i>Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li</i><br>TRANSPORT TIZIMINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASH<br>KO'RSATKICHLARI TIZIMI .....                                                          | 116-125 |
| <i>Ergashev Uyg'un Jabborovich</i><br>KAMERAL SOLIQ TEKSHIRUVI UCHUN ELEKTRON MANBASINING SHAKLLANISHI,<br>SOLIQ TIZIMIDAGI QO'LLANILAYOTGAN DASTURIY MAHSULOTLARNING<br>AHAMIYATI ..... | 126-131 |

## **09.00.00 – FALSAFA FANLARI**

|                                                                                                                                                                             |         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Nosirxo'jayeva Gulnora</i><br>AXBOROT VA "OMMAVIY MADANIYAT" XURUJINING DOLZARB MUAMMOLARI .....                                                                         | 132-136 |
| <i>Panjiyev Suhrob</i><br>HAQIQATNING KOGERENTLIK XUSUSIYATLARINING YANGILANISHI .....                                                                                      | 137-143 |
| <i>Gadoeva Lobar</i><br>IJTIMOIY-FALSAFIY TADQIQOTLAR OBYEKTI SIFATIDA SOG'LOM TURMUSH TARZI .                                                                              | 144-148 |
| <i>Djurayeva Nigora</i><br>SYSTEMIC ANALYSIS OF THE FORMATION OF COGNITIVE ASPECTS OF<br>CONSCIOUSNESS OF THE PEOPLES OF CENTRAL ASIA .....                                 | 149-158 |
| <i>Юлдашев Фаррух Абдурахманович</i><br>ПОНЯТИЕ ЭКЗИСТЕНЦИАЛИЗМА И ЕГО СТЕПЕНИ ИССЛЕДОВАНИЯ .....                                                                           | 159-167 |
| <i>Mengliqulov Umid Mamadiyevich</i><br>MILLIY IDENTIFIKATSIYA MASALASINING TARIXIY-DINAMIK VA ZAMONAVIY<br>KONTEKSTDA TAHLILI .....                                        | 168-173 |
| <i>To'xtarov Ismatulla Murodovich, Ergashev Ulug'bek Adxamovich</i><br>MAG'RIBNI MAFTUN AYLAGAN MUTAFAKKIR .....                                                            | 174-178 |
| <i>Toirov Ilhom</i><br>IJTIMOIY-MADANIY TARAQQIYOT: SIVILIZATSION ASOSLAR VA YO'NALISHLAR .....                                                                             | 179-183 |
| <i>Farxodjonova Nodira, Ergashev Ibodulla</i><br>GLOBALASHUV SHAROITIDA MILLIY O'ZLIKNI SAQLASH VA JAMIYAT<br>BARQARORLIGI: JADIDLAR MEROSIGA IJTIMOIY-FALSAFIY NAZAR ..... | 184-188 |

|                                                                                                                                                               |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Ergashev Ozodbek Baxodurovich</i><br>YUNON MANTIQ ILMINING ARAB TILIGA TARJIMA QILINISHI VA ISLOM<br>FALSAFASIGA KIRIB KELISHI .....                       | 189-194 |
| <i>Fayziyev Xurshid</i><br>VOLTER VA BAG'RIKENGLIK GENEZISI .....                                                                                             | 195-199 |
| <i>Sattorova Shalola</i><br>MIRZO ABDULQODIR BEDILNING ASOSIY FALSAFIY G'OYALARI .....                                                                        | 200-203 |
| <i>Taylyakova Feruzaxon Sultanovna</i><br>TADBIRKOR VAZIFALARI VA SHAXSIY SIFATLARI .....                                                                     | 204-207 |
| <i>Sadullayev Sardor Saydiganiyevich</i><br>INSON VA SAN'ATNING ARTUR SHOPENGAUER TA'LIMOTIDA ESTETIK TAFAKKUR<br>PRIZMASIDA TAHLILI .....                    | 208-215 |
| <i>Vaxobova Dilfuza Roziqovna</i><br>ABU ABDULLOH RUDAKIY ADABIY-FALSAFIY MEROSINI O'RGANISHGA<br>SINERGETIK USULDA YONDASHUV .....                           | 216-219 |
| <i>Yuldashxodjaev Haydar Hashimxanovich</i><br>MUSOXONXOJA DAHBIDIY ASARLARIDA USTOZNING SHOGIRDNI TANLASH<br>VA UNI TARBIYALASHDAGI FALSAFIY G'OYALARI ..... | 220-224 |
| <i>Umurzaqov Axmadjon Maxamadovich</i><br>INSON E'TIQODIDAGI O'ZGARISHLARNING METODOLOGIK ASOSLARI .....                                                      | 225-231 |
| <i>Teshayeva Gulchehra Murodovna</i><br>YANGI O'ZBEKISTONDA SHAXSNING RAQAMLI JAMIYATGA<br>TRANSFORMATSIYALASHUVI .....                                       | 232-237 |
| <i>Yusupova Ranaxon</i><br>IJTIMOIY MUHIT TEXNOGEN SIVILIZATSIYA VA AHLOQ MASALALARI .....                                                                    | 238-241 |
| <i>Sharipov Abdukhakimjon Ziyotdinovich</i><br>SHARQ VA G'ARB TAFAKKURIDA FAROVON HAYOT TUSHUNCHASINING<br>FALSAFIY TAHLILI .....                             | 242-246 |
| <i>Sultonova Shaxnoza</i><br>MUNAVVAR QORI MA'RIFIY-AXLOQIY QARASHLARINING FALSAFIY AHAMIYATI .....                                                           | 247-251 |
| <i>Dusmanov Sherzod Abduvaliyevich</i><br>JINOYATCHILIK – YOSHLAR AXLOQIY-MA'NAVIY BUZILISHLARINING<br>MANBAI VA HOSILASI SIFATIDA .....                      | 252-256 |
| <i>Rajabboy Hasanov</i><br>FAROVON HAYOT MEZONI VA UNING JAMIYAT TARAQQIYOTIGA TA'SIRINING<br>IJTIMOIY-FALSAFIY ASOSLARI .....                                | 257-261 |
| <b>10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI</b>                                                                                                                          |         |
| <i>Boynazarov Zokir</i><br>TARIXIY YOZMA MANBALARDA SOMATIZMLAR VA INSON MANZARASI .....                                                                      | 262-274 |
| <i>Yeshboyeva Matluba</i><br>MUHAMMAD YUSUF SHE'RLARI TARJIMALARIDA IBORALARNING BERILISHI<br>("KO'HNA QUDUQ" DOSTONI MISOLIDA) .....                         | 275-279 |

|                                                                                                                                                                                                              |         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Azizaxon Rasulova</i><br>SINTAKTIK MAYDON KONSEPSIYASI VA UNING LINGVISTIK TALQINI .....                                                                                                                  | 280-284 |
| <i>Mamadkulova Kamila Abdukhaliqovna</i><br>THE IMAGE OF A LITERARY HERO OF THE "LOST GENERATION"<br>IN THE WORK OF E.M. REMARQUE .....                                                                      | 285-290 |
| <i>Naimova Parvina Rustamovna</i><br>ITALYAN VA O'ZBEK MULOQOT MATNI JARAYONIDA MULOQOTNING O'RNI<br>VA AHAMIYATI. ITALYAN TILI VA O'ZBEK TILI VERBAL MULOQOT MATNIDA<br>O'XSHASH VA FARQLI JIHATLARI .....  | 291-296 |
| <i>Жабборовва Муслима Тохировна</i><br>ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КОММУНИКАТИВНЫХ<br>УНИВЕРСАЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ ДЕЙСТВИЙ НА УРОКАХ РУССКОГО ЯЗЫКА В НАЧАЛЬНЫХ<br>КЛАССАХ .....                   | 297-301 |
| <i>Xudoyberdiyeva Oyjamol, Jo'rayeva Komila</i><br>INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QADRIYATLAR IFODASI VA ULARNING TARJIMA<br>MUAMMOLARI .....                                                                    | 302-306 |
| <i>Ostonova Ramziya</i><br>LEXIC-SEMANTIC FIELD OF CONSTRUCTION TERMINOLOGY .....                                                                                                                            | 307-311 |
| <i>Qarshiyeva Tamara, Nabiyeva Sharifa,<br/>Samadova Charos va G'aniyeva Inobat</i><br>AMERIKA VA O'ZBEK ADABIYOTI MISOLIDA «UYG'ONISH VA MILLIY<br>O'ZLIKNI ANGLASH» TAMOIYILLARINING QIYOSIY TAHLILI ..... | 312-316 |
| <i>Sumbul Muxammedova</i><br>XORAZM DOSTONLARIDAGI AYRIM HIKMATLI JUMLALARNING SODDA<br>GAP TAHLILI BO'YICHA IZOHI .....                                                                                     | 317-322 |
| <i>Abduqodirova Zebo Qodirovna</i><br>XXI ASR TILSHUNOSLIGIDA YANGI YO'NALISH SIFATIDA EKOLINGVISTIKA .....                                                                                                  | 323-331 |
| <i>Murtozayeva Zarina Muxtor qizi</i><br>BADIY ADABIYOTLARDA KONSEPT VA KONSEPTASFERA FAOLLASHUVINING<br>NAZARIY ASOSLARI .....                                                                              | 332-335 |
| <i>Abiyatova Muslima Maratovna, Abdirasulov Bahodir</i><br>AUDIOVISUAL TRANSLATION: SUBTITLING AND DUBBING CHALLENGES .....                                                                                  | 336-343 |
| <i>Kayimova Mohinur Salokhiddin kizi, Bakiyev Faxriddin</i><br>COMPLEXITY OF CULTURE-SPECIFIC UNITS AND SEMANTIC AMBIGUITIES<br>IN TRANSLATION .....                                                         | 344-350 |
| <i>Rasulova Nigora Kurbonovna</i><br>MASHRAB IJODIDA MULAMMA' ASARLAR TADQIQI .....                                                                                                                          | 351-356 |

## **12.00.00 – YURIDIK FANLAR**

|                                                                                                                                                               |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Djumaniyozova Dilfuza, Matnazarova Muhayyo</i><br>IJTIMOIY XAVF GURUHIGA KIRUVCHI YOSHLAR MUAMMOLARINI HAL QILISHDA<br>YURIDIK KLINIKANING AHAMIYATI ..... | 357-362 |
| <i>Mirzaraximov Baxtiyor, Shokirov Boburjon</i><br>KIBERHUJUMLAR NATIJASIDA SHAXSIY VA DAVLAT SIRLARIGA XAVF SOLISH .....                                     | 363-367 |

|                                                                                                                                                                                                                                                      |         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Baymurotov G'ayrat Panjiyevich</i><br>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUNCHILIK TASHABBUSI HUQUQINI AMALGA<br>OSHIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI .....                                                                                                    | 368-376 |
| <i>Esanova Shaxnoza</i><br>JINOYATGA TAYYORGARLIK KO'RISH VA SUIQASD QILGANLIK UCHUN<br>JAVOBGARLIKKA OID RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI .....                                                                                                      | 377-383 |
| <i>Abduvaliyev Murodillo</i><br>O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUN BO'YICHA MEROS HUQUQINI TARTIBGA<br>SOLISHNING XUSUSIYATLARI .....                                                                                                                  | 384-388 |
| <i>Koryog'diyev Bobur Umidjon o'g'li</i><br>TASVIRGA BO'LGAN HUQUQ: ANGLIYA VA NYU-YORK QONUNCHILIGI<br>QIYOSIY TAHLILI .....                                                                                                                        | 389-395 |
| <i>Ismaylov Raxat</i><br>HUQUQNI SHARHLASH JARAYONINING ILMIY-NAZARIY TAHLILI .....                                                                                                                                                                  | 396-402 |
| <i>Nabiyev Muhridin</i><br>INSON HUQUQLARI BO'YICHA MILLIY INSTITUTLAR FAOLIYATINING<br>HUQUQIY ASOSLARI .....                                                                                                                                       | 403-406 |
| <i>Kabulov Xojabay, Dauletbaeva Aynur</i><br>SHAXS SHA'NI VA QADR-QIMMATINING HUQUQIY HIMOYASI VA UNI BUZGANLIK<br>UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK ASOSLARI .....                                                                                          | 407-412 |
| <i>Utebaev Salamat, Kalbaeva Eldora</i><br>VOYAGA YETMAGAN YOKI MEHNATGA LAYOQATSIZ SHAXSLAR MODDIY<br>TA'MINOTINING HUQUQIY ASOSLARI VA UNI BUZGANLIK UCHUN JAVOBGARLIK .....                                                                       | 413-418 |
| <i>Begatov Jasurbek Numonjanovich</i><br>MEHNATGA OID MUNOSABATLARDI KAMSITISH UCHUN HUQUQIY JAVOBGARLIK<br>MASALALARI .....                                                                                                                         | 419-432 |
| <i>Komilov Avazbek Bokijonovich</i><br>QONUN BUZILISHI, UNING KELIB CHIQISH SABABLARI VA BUNGA IMKONIYAT<br>YARATIB BERAYOTGAN SHART-SHAROITLARNI BARTARAF ETISH TO'G'RISIDAGI<br>PROKUROR TAQDIMNOMASINING MAZMUNI VA UNGA QO'YILGAN TALABLAR ..... | 433-441 |
| <b>13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI</b>                                                                                                                                                                                                                 |         |
| <i>Gayupova Saodat Xamidovna</i><br>INDIVIDUAL YONDASHUV ASOSIDA ZAMONAVIY TALABA SHAXSINI<br>SHAKLLANTIRISH MASALALARI .....                                                                                                                        | 442-446 |
| <i>Akimova Jumaxan, Isakova Malika</i><br>FIZIKA VA ASTRONOMIYANI O'QITISHDA STEAM TA'LIM TIZIMINING AHAMIYATI ...                                                                                                                                   | 447-452 |
| <i>Абдуллаева Мавжуда Эргашевна</i><br>СОЦИАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ПРОФИЛАКТИКЕ<br>РАСПРОСТРАНЕННЫХ ДЕТСКИХ ЗАБОЛЕВАНИЙ:<br>МЕТОДИКА ПРИМЕНЕНИЯ ПРОГНОСТИЧЕСКИХ КАРТ .....                                                                    | 453-460 |
| <i>Mirkasimova Zilola Alisherovna</i><br>MULTIMEDIA – MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA BILINGVAL<br>KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI VOSITASI SIFATIDA .....                                                                                 | 461-464 |

|                                                                                                                                                                                                               |         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|
| <i>Xidirova Durдона Muxtorovna</i><br>SINERGETIK TA'LIM VA O'QUVCHI-QIZLARNI IJTIMOIIY-MADANIY<br>MUNOSABATLARGA TAYYORLASHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI .....                                                | 465-469 |
| <i>Yazdonov Ulug'bek, Rashidova Madina</i><br>YOSHLARDA KASBIY BILIM VA KO'NIKMANI SHAKLLANTIRISHGA QARATILGAN<br>ZAMONAVIIY KONSEPSIYALARDA ILGARI SURILAYOTGAN TA'LIMOTLAR .....                            | 470-479 |
| <i>Elmuratova Zamira</i><br>INTERACTIVE METHOD IN TEACHING ENGLISH .....                                                                                                                                      | 480-484 |
| <i>Karimova Nilufar Ummatqul qizi</i><br>SOFT SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES: BASES OF IMPROVEMENT<br>OF STUDENTS' INTERPERSONAL AND COGNITIVE SKILLS .....                                               | 485-490 |
| <i>Adilov Shodiyor</i><br>MUHANDISLIK GRAFIKASI VA DIZAYN FANLARINI INTEGRATSIYALASHDA<br>"G'OYALARNING LOYIHALA" USULI .....                                                                                 | 491-496 |
| <i>Давыдова Руфина Артуровна</i><br>ПОНЯТИЕ «ДУХОВНЫЙ ГУМАНИЗМ» КАК ОСНОВОПОЛАГАЮЩЕЕ КАЧЕСТВО<br>ГУМАННОГО ПЕДАГОГА .....                                                                                     | 497-500 |
| <i>Abdurazzaxov Abdurasul</i><br>SPORT-SOQ'LOMLASHTIRISH TURIZMI ASOSIDA TALABALARNING JISMONIY<br>SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI .....                                                                | 501-506 |
| <i>Ergashev Tolif</i><br>O'QUVCHILARNING KARTOGRAFIK BILIMLARINI RIVOJLANTIRISHDA<br>MATEMATIKA VA GEOGRAFIYA FANLARI INTEGRATSIYASINI TA'MINLASH .....                                                       | 507-515 |
| <i>Gaziev Baxromjon</i><br>CHAVANDOZLARNING JISMONIY VA TEXNIK-TAKTIK HARAKATLARINI<br>RIVOJLANTIRISH MASALALARI .....                                                                                        | 516-523 |
| <i>Madaminova Mavjuda Erkinovna</i><br>TALABALARNING TEXNIK IJODKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING<br>NAZARIY ASOSLARI .....                                                                                        | 524-529 |
| <i>Kamalova Dilnavoz, Sattorova Aziza</i><br>FIZIKAVIIY MAYATNIK ORQALI OG'IRLIK KUCHI TEZLANISHINI ANIQLASHDA<br>TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH METODIKASI .....                        | 530-535 |
| <i>Sobirova Saida Otabekovna</i><br>KASBGA YO'NALTIRISHNING ZAMONAVIIY MODELLARI .....                                                                                                                        | 536-542 |
| <i>Haqberdiyev Baxtiyor, Sotiboldiyev Amiriddin, Abdumutalibov Oyatillo</i><br>MUHANDISLIK GRAFIKASI VA TASVIRIIY SAN'AT, ARXITEKTURA VA DIZAYN<br>(TEXNIK VA SAN'AT) FANLARINI O'ZARO INTEGRATSIYALASH ..... | 543-546 |

**Received:** 16 May 2025  
**Accepted:** 1 June 2025  
**Published:** 15 June 2025

*Article / Original Paper*

## **THE LEGAL BASIS FOR THE EXERCISE OF LEGISLATIVE INITIATIVE IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN**

**Baymurotov G'ayrat Panjievich,**  
Lecturer of Karshi State University

**Abstract.** This article analyzes the legal framework for the implementation of the right of legislative initiative in the Republic of Uzbekistan. The right of legislative initiative, as an important institution of a democratic society, ensures the participation of citizens and state bodies in the legislative process. The article examines how the Constitution of the Republic of Uzbekistan, laws, and other regulatory legal acts define the subjects, forms, procedure, and limits of the right of legislative initiative. It also analyzes the theoretical and practical aspects of exercising the right of legislative initiative, the problems encountered, and possible solutions. The author develops proposals and recommendations for further improving the right of legislative initiative.

**Keywords:** legislative initiative, legal framework, law-making, democracy, Constitution, laws, regulatory legal acts.

## **O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QONUNCHILIK TASHABBUSI HUQUQINI AMALGA OSHIRISHNING HUQUQIY ASOSLARI**

**Baymurotov G'ayrat Panjiyevich,**  
Qarshi davlat universiteti o'qituvchisi  
E-mail: [GgayratBoymurodovv@gmail.com](mailto:GgayratBoymurodovv@gmail.com)

**Annotatsiya.** Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasida qonunchilik tashabbusi huquqini amalga oshirishning huquqiy asoslarini tahlil qiladi. Qonunchilik tashabbusi huquqi demokratik jamiyatning muhim instituti sifatida qonun ijodkorligi jarayonida fuqarolar va davlat organlarining ishtirokini ta'minlaydi. Maqolada O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlari va boshqa normativ-huquqiy hujjatlarida qonunchilik tashabbusi huquqining subyektlari, shakllari, tartibi va chegaralari belgilab berilganligi ko'rib chiqiladi. Shuningdek, maqolada qonunchilik tashabbusi huquqini amalga oshirishning nazariy va amaliy jihatlari, muammolari va ularni hal etish yo'llari tahlil qilinadi. Maqola muallifi qonunchilik tashabbusi huquqini yanada takomillashtirish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqadi.

**Kalit so'zlar:** qonunchilik tashabbusi, huquqiy asoslar, qonun ijodkorligi, demokratiya, Konstitutsiya, qonunlar, normativ-huquqiy hujjatlar.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I6Y2025N60>

Qonunchilik tashabbusi haqidagi normalar asosida yuzaga keladigan qonunchilik tashabbusi munosabati qonun yaratish jarayonining bir qismi sifatida hisoblanadi. Shuning uchun, bu huquqiy munosabat konstitutsiyaviy huquq predmetiga kiradi va qonunchilik tashabbusiga oid normalar ham konstitutsiyaviy xususiyatga ega bo'ladi.

Qonunchilik tashabbusi huquqini amalga oshirish yoki ba'zi holatlarda qonunchilik tashabbusi majburiyatini bajarish bilan bog'liq ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi konstitutsiyaviy huquq normalari to'plami, ya'ni qonunchilik tashabbusi predmeti alohida o'rinni egallab, qonunchilik tashabbusining konstitutsiyaviy-huquqiy institutini tashkil etadi.

Qonunchilik tashabbusi bosqichidan o'tishni tartibga soluvchi normalar qonunchilik tashabbusi subyektlarini belgilashni, subyektlarning qonun chiqaruvchi organlariga kiritiladigan qonun loyihalarining turlarini ko'rsatishni, qonun loyihalariga majburiy tartibda ilova qilinishi kerak bo'lgan qo'shimcha hujjatlar ro'yxatini o'z ichiga oladi[1].

O'zbekiston Respublikasida qonunchilik tashabbusi to'g'risidagi normalarni o'z ichiga olgan huquq manbalari doirasi juda xilma-xil va qonunchilik jarayoni darajasiga qarab o'zgaradi. Qonunchilik tashabbusi huquqining qonun ijodkorligi jarayonida muhim ahamiyati, uning butun parlament bilan hamkorlikda amalga oshirilishi ushbu huquqning konstitutsiyaviy ahamiyatini va shunga mos ravishda uni bevosita konstitutsiyaviy darajada amalga oshirishning normativ asoslarini mustahkamlashni oldindan belgilab beradi.

Qonunchilik tashabbusi huquqining huquqiy asoslari haqida gap ketganda, shubhasiz, birinchi navbatda, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi keladi. Jumladan, yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 98-moddasi mazkur institutning konstitutsiyaviy-huquqiy asosi sifatida maydonga keldi.

O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi qonunchilik tashabbusi huquqining asosiy tamoyillarini belgilab beradi. Ushbu norma Konstitutsiyaga muvofiq ravishda qonunchilik tashabbusi huquqiga ega bo'lgan subyektlarning ro'yxatini aniqlaydi.

Mazkur konstitutsiyaviy norma, avvalo, qonunchilik tashabbusi huquqiga ega subyektlar doirasini belgilab beradi. Xususan, Qonunchilik tashabbusi huquqiga O'zbekiston Respublikasi Prezidenti, davlat hokimiyatining oliy vakillik organi orqali Qoraqalpog'iston Respublikasi, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasi deputatlari, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi ega. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy sudi, Oliy sudi va Bosh prokurori ham o'z vakolatlari jumlasiga kiritilgan masalalar bo'yicha qonunchilik tashabbusi huquqiga ega ekanligi belgilandi[2].

Bir tomondan, subyektlar doirasining kengligi turli xil manfaatlar va nuqtai nazarlarning qonun loyihalarida aks etishini ta'minlaydi. Boshqa tomondan, haddan tashqari ko'p subyektlar qonun ijodkorligi jarayonini murakkablashtirishi, vaqtni cho'zishi va kelishmovchiliklarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun, subyektlar doirasining optimal hajmi masalasi ilmiy munozaralarga sabab bo'ladi. Sud va nazorat organlarining qonunchilik tashabbusi huquqi hokimiyatlar bo'linishi prinsipiga qanchalik mos kelishi munozarali masala. Ba'zi olimlar bu holat sud va nazorat organlarining betarafligi va mustaqilligiga putur yetkazishi mumkin deb hisoblaydi. Ularning fikricha, sudlar va prokuratura qonunlarni qo'llash bilan shug'ullanishi kerak, ularni yaratish bilan emas. Boshqa olimlar esa, sud va nazorat organlarining qonunchilik tashabbusi huquqi qonunlarni amalda qo'llashda aniqlangan muammolarni bartaraf etishga va qonunchilikni takomillashtirishga yordam beradi deb ta'kidlaydi.

Ushbu konstitutsiyaviy norma O'zbekiston Respublikasida qonun ijodkorligi jarayonini demokratlashtirish va takomillashtirishda muhim rol o'ynaydi.

98-moddaning 2-qismida quyidagicha norma o'rnatilgan: "Qonunchilik tashabbusi huquqi qonun loyihasini qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlari tomonidan O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasiga kiritish orqali amalga oshiriladi"[3]. Ushbu norma qonunchilik tashabbusi huquqining qanday amalga oshirilishini aniq belgilab beradi: qonun loyihasini Qonunchilik palatasiga kiritish orqali. Bu qonun ijodkorligi jarayonining aniq bosqichini belgilab, jarayonning tartibli va samarali bo'lishiga xizmat qiladi.

Qonunchilik palatasi qonun loyihalarini ko'rib chiqish va qabul qilish uchun asosiy organ ekanligi ushbu normada yana bir bor tasdiqlanadi. Bu Qonunchilik palatasining qonun ijodkorligi jarayonidagi markaziy rolini belgilab beradi.

O'zbekiston Respublikasining saylov huquqiga ega bo'lgan, yuz ming nafardan kam bo'lmagan fuqarolari, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Senati, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman), O'zbekiston Respublikasi Markaziy saylov komissiyasi qonunchilik takliflarini qonunchilik tashabbusi tartibida O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasiga kiritishga haqli. 98-moddaning mazkur 3-qismi yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasidan o'rin olgan katta yangiliklardan biri hisoblanadi. Xususan, normaning eng muhim jihati – yuz ming nafardan kam bo'lmagan saylov huquqiga ega bo'lgan fuqarolarga qonunchilik tashabbusi huquqini berilishi. Bu fuqarolarning qonun ijodkorligida bevosita ishtirok etishining muhim vositasi bo'lib, demokratiya tamoyillarining amalda ro'yobga chiqishiga xizmat qiladi.

Aytish joizki, ko'pgina tahliliy materiallarda mamlakatimizda fuqarolarda qonunchilik tashabbusi huquqi to'g'ridan to'g'ri mavjud emasligi qayd etilar edi[4]. Yangi tahrirdagi O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 98-moddasi mazkur masalalarni qamrab oldi.

Senatga qonunchilik takliflarini kiritish huquqining berilishi uning Qonunchilik palatasi bilan hamkorlikda qonun ijodkorligi jarayonida ishtirok etishini ta'minlaydi. Ma'lumki, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Senati hududiy vakillik palatasidir[5]. Senat mintaqalar manfaatlarini ifoda etuvchi organ sifatida qonun loyihalariga hududiy jihatlarni hisobga olgan holda takliflar kiritishi mumkin.

Ombudsmanning qonunchilik takliflarini kiritish huquqi inson huquqlarini himoya qilish va ta'minlash sohasidagi qonunchilikni takomillashtirishga qaratilgan. Bu ombudsmanning o'z faoliyatida aniqlangan qonunchilikdagi kamchiliklarni bartaraf etish imkoniyatini beradi. Zero, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman) mansabdor shaxs bo'lib, u davlat organlari, shu jumladan huquqni muhofaza qiluvchi va nazorat qiluvchi organlar, korxonalar, muassasalar, tashkilotlar (bundan buyon matnda tashkilotlar deb yuritiladi) hamda mansabdor shaxslar tomonidan inson huquqlari va erkinliklari to'g'risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan parlament nazoratini amalga oshiradi[6].

Markaziy saylov komissiyasi O'zbekiston Respublikasi Prezidenti saylovini, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga, viloyatlar, tumanlar, shaharlar davlat hokimiyati vakillik organlariga saylovlarni, shuningdek O'zbekiston Respublikasining referendumini tashkil etadi va o'tkazadi[7]. Markaziy saylov komissiyasining qonunchilik takliflarini kiritish huquqi saylov tizimini takomillashtirishga qaratilgan. Bu saylov jarayonining adolatli, shaffof va demokratik tamoyillarga mos bo'lishini ta'minlashga xizmat qiladi.

100 ming imzo to'plash talabi bir tomondan qonunchilik tashabbusining jiddiy ekanligini kafolatlasa, ikkinchi tomondan fuqarolarning ushbu huquqdan foydalanishini qiyinlashtirishi mumkin. Bu talabning optimal ekanligi, uni kamaytirish yoki o'zgartirish zarurligi munozarali masaladir.

Fuqarolar, Senat, ombudsman va Markaziy saylov komissiyasi tomonidan kiritilgan qonunchilik takliflarining Qonunchilik palatasi tomonidan ko'rib chiqilishi va qabul qilinishi amalda qanday amalga oshirilishi munozarali bo'lishi mumkin. Ularning takliflari majburiy

kuchga ega emasligi sababli, bu takliflarning taqdiri ko'p jihatdan Qonunchilik palatasining siyosiy irodasiga bog'liq bo'ladi.

Fuqarolar tomonidan qonun loyihasini tayyorlash va taqdim yetish talablari (shakli, mazmuni, asoslanishi) Qonunchilik palatasi reglamenti bilan tartibga solinadi. Bu talablarning murakkabligi fuqarolarning ushbu huquqdan foydalanishini qiyinlashtirishi mumkin.

Yuqorida keltirib o'tilgan normalarni hayotga samarali tatbiq etishda birinchi navbatda quyidagilarga rioya qilinishi maqsadga muvofiq:

qonun loyihalarini muhokama qilish, ekspertizadan o'tkazish va qabul qilish jarayonlarining shaffofligini ta'minlash (Bu fuqarolarning qonun ijodkorligi jarayonini kuzatib borishi va unda ishtirok etishi uchun imkoniyat yaratadi);

fuqarolik jamiyati institutlari (nodavlat notijorat tashkilotlari, ommaviy axborot vositalari)ni fuqarolarning qonunchilik tashabbusi huquqini amalga oshirishdagi rolini e'tirof etish (Ularning yordami bilan fuqarolar o'z tashabbuslarini ilgari surish, imzo to'plash va qonun loyihalarini tayyorlashda ko'mak olishlari mumkin);

fuqarolarning qonunchilik tashabbusi huquqi haqida xabardorligini oshirish, ularga ushbu huquqdan foydalanish tartibi va imkoniyatlari haqida ma'lumot berish (Bu maqsadga erishish uchun ta'lim dasturlari, ommaviy axborot vositalari va boshqa vositalardan foydalanish mumkin).

Qonunchilik tashabbusi huquqi qonun ijodkorligi jarayonining muhim bosqichi sifatida muhim rol o'ynaydi. Shu sababdan, ushbu jarayon bilan bog'liq huquqiy munosabatlarni tartibga solish qonun darajasida amalga oshirilishi tabiiy. "Qonunlar loyihalarini tayyorlash va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasiga kiritish tartibi to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni qonunlar loyihalarini tayyorlash va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasiga kiritish sohasidagi munosabatlarni tartibga solish bilan bog'liq munosabatlarni tartibga solish maqsadida qabul qilingan [8].

Ushbu qonunning o'ziga xos xususiyati shundaki, mazkur qonunda qonunchilik tashabbusini amalga oshirish borasidagi nafaqat moddiy huquqlar, balki protsessual huquqlar ham kiradi. Xususan, qonunlar loyihalarini tayyorlash bosqichlarining tartibi aniq belgilab berilgan.

"Qonun loyihasini tayyorlash: qonun loyihasini tayyorlash to'g'risidagi taklifni ko'rib chiqish va uni tayyorlash to'g'risida qaror qabul qilishni; qonun loyihasini tayyorlashni tashkiliy-texnikaviy va moliyaviy jihatdan ta'minlashni; zarur materiallar va axborot to'plashni; qonun loyihasining konsepsiyasini ishlab chiqishni; qonun loyihasini tuzishni; huquqiy va boshqa zarur ekspertiza o'tkazishni o'z ichiga oladi" mazmunidagi norma muhim ahamiyat kasb etadi. Ushbu norma qonun loyihasini tayyorlash jarayonini tartibga soladi, aniq bosqichlarni belgilab beradi va qonun ijodkorligi faoliyatining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Qonun loyihasini tayyorlashning har bir bosqichiga e'tibor qaratish, zarur materiallar va axborot to'plash, konsepsiyani ishlab chiqish, ekspertiza o'tkazish orqali qonun loyihasining sifatini ta'minlashga qaratilgan. Qonun loyihasini tayyorlash jarayonining aniq bosqichlarga bo'linishi, jarayonning shaffofligini ta'minlashga va manfaatdor tomonlarning ishtirokini rag'batlantirishga yordam beradi.

Qonun loyihasini tayyorlash to'g'risidagi taklifni ko'rib chiqish va uni tayyorlash to'g'risida qaror qabul qilish – bu qonun ijodkorligi jarayonining boshlang'ich nuqtasi

hisoblanadi. Bu bosqichda taklifning dolzarbligi, maqsadga muvofiqligi va resurslar bilan ta'minlanganligi baholanadi.

Qonun loyihasini tayyorlashni tashkiliy-texnikaviy va moliyaviy jihatdan ta'minlash – bu jarayonning uzluksizligi va samaradorligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan resurslarni ajratishni nazarda tutadi.

Zarur materiallar va axborot to'plash – bu qonun loyihasining asosini tashkil etuvchi faktlar, statistika, ilmiy tadqiqotlar va boshqa ma'lumotlarni yig'ishni o'z ichiga oladi. Ushbu bosqichda ishonchli va dolzarb ma'lumotlardan foydalanish muhim ahamiyatga ega.

Qonun loyihasining konsepsiyasini ishlab chiqish – bu qonun loyihasining asosiy g'oyasi, maqsadlari, vazifalari, tartibga solish predmeti va usullarini aniqlashni nazarda tutadi. Konsepsiya qonun loyihasining “yo'l xaritasi” bo'lib xizmat qiladi va uning keyingi rivojlanishini yo'naltiradi.

Qonun loyihasini tuzish – bu qonun normalarini aniq va izchil shaklda ifodalashni nazarda tutadi. Ushbu bosqichda qonunchilik texnikasi qoidalariga rioya qilish, huquqiy atamalardan to'g'ri foydalanish va qonun loyihasining tuzilishini ta'minlash muhimdir.

Albatta, Qonunning ushbu moddasi bir qancha savollardan ham xoli emas. Normada qonun loyihasini tayyorlash bosqichlarining aniq ketma-ketligi belgilanganmi? Ba'zi hollarda bosqichlar parallel ravishda amalga oshirilishi mumkinmi? Har bir bosqichning mazmuni yetarlicha aniq belgilanganmi? Masalan, “zarur materiallar va axborot to'plash” deganda nima tushuniladi? Normada ekspertiza turlari aniq belgilanganmi? Qanday hollarda qanday ekspertiza o'tkazilishi kerak? Qonun loyihasini tayyorlashning har bir bosqichi uchun kim javobgar? Albatta, ko'pgina olimlar qonun ijodkorligi jarayonida axborot ta'minotining o'rni muhim ahamiyatga ega ekanligini ta'kidlashadi[9].

Yuqoridagi mulohazalardan kelib chiqib, mazkur moddani yanada takomillashtirish bo'yicha quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

qonun loyihasini tayyorlashning har bir bosqichining mazmunini aniqlashtirish, ularning maqsadini va vazifalarini aniq belgilash;

qonun loyihasining xususiyatlariga qarab, qanday ekspertiza turlari o'tkazilishi kerakligini aniq belgilash;

qonun loyihasini tayyorlashning har bir bosqichi uchun javobgarlikni aniq belgilash;

qonun loyihasini tayyorlash jarayoniga qo'shimcha bosqichlarni kiritish, masalan, manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlar o'tkazish.

Shuningdek, qonunda qonunchilik tashabbusi huquqining tushunchasi juda qisqa va tor doirada berib ketilganligini qayd etish o'rinli. Olimlarning umumiy fikriga ko'ra “Qonunchilik tashabbusi – mamlakat parlamentiga qonun loyihalarini yoki yangi qonunlarni qabul qilish takliflarini kiritish huquqidir”. “Qonunchilik tashabbusi – qonun loyihalarini qonun chiqaruvchi organga kiritish huquqi bo'lib, bu organ ushbu qonun loyihalarini ko'rib chiqish va ular bo'yicha qaror qabul qilishga majburdir”[10].

Qonunga asosan, qonunchilik tashabbusi huquqi subyekti qonun loyihasini birgalikda tayyorlash to'g'risidagi taklif bilan boshqa qonunchilik tashabbusi huquqi subyektiga murojaat qilishi mumkinligi belgilanadi. Ushbu norma qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlari o'rtasida hamkorlikni rag'batlantiradi va qonun loyihalarini tayyorlashda resurslarni birlashtirish imkoniyatini yaratadi. Qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash turli qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlarining nuqtai nazarlarini inobatga olish imkoniyatini beradi va

qonun loyihasining muvozanatli bo'lishiga yordam beradi. Qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash turli sohalaridagi ekspertlarni jalb qilish, resurslarni birlashtirish va turli nuqtai nazarlarni inobatga olish orqali qonun loyihasining sifatini oshirishga yordam beradi.

Ushbu norma qonun loyihasini birgalikda tayyorlash bo'yicha taklifning shakli, mazmuni va taqdim etilish tartibini aniq belgilamaydi. Bu esa qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlariga o'zaro kelishuv orqali taklifni shakllantirish imkonini beradi.

Mazkur norma qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlariga qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash bo'yicha taklifni qabul qilish yoki rad etish majburiyatini yuklamaydi.

Ushbu moddada ham ayrim munozarali o'rinlar mavjud. Xususan, Qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlarining qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash to'g'risidagi taklifni qabul qilish majburiyatini belgilash zarurmi? Qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash tartibini belgilash zarurmi? (Masalan, ishchi guruhlar tuzish, maslahatlashuvlar o'tkazish va qarorlar qabul qilish tartibi) Qonun loyihasini birgalikda tayyorlashda har bir qonunchilik tashabbusi huquqi subyektining javobgarligi qanday bo'ladi? Qonun loyihasini birgalikda tayyorlashda manfaatlar to'qnashuvi yuzaga kelganda nima qilish kerak?

Ushbu mulohazalar asosida quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlarining qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash to'g'risidagi taklifni qabul qilish majburiyatini belgilash, ayniqsa, ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan qonun loyihalari uchun;

qonun loyihalarini birgalikda tayyorlash tartibini belgilash, ishchi guruhlar tuzish, maslahatlashuvlar o'tkazish va qarorlar qabul qilish tartibi;

qonun loyihasini birgalikda tayyorlashda har bir qonunchilik tashabbusi huquqi subyektining javobgarligini aniq belgilash;

qonun loyihasini birgalikda tayyorlashda manfaatlar to'qnashuvi yuzaga kelganda hal qilish mexanizmlarini yaratish.

Qonun loyihasini tayyorlashni tashkil etish tartibiga asosan, qonunchilik tashabbusi huquqiga ega subyekt qonun loyihasini tayyorlash uchun ishchi guruh tuzishi mumkin.

Ishchi guruhi tarkibiga qonunchilik tashabbusi huquqi subyekti tegishli bo'linmalarining vakillari, respublika ijro etuvchi hokimiyat organlarining tegishli tarmoqlarning holati va rivojlanishi uchun mas'ul bo'lgan vakillari, boshqa manfaatdor davlat organlarining, ilmiy va boshqa tashkilotlarning vakillari, shuningdek fuqarolar kiritilishi mumkin. Bunda nodavlat tashkilotlar vakillari, shuningdek fuqarolar ishchi guruhi (komissiyasi) tarkibiga o'z roziligiga ko'ra kiritiladi.

Ishchi guruhi a'zolari qonun loyihasini tayyorlash uchun zarur bo'lgan tegishli bilim va tajribaga ega bo'lishlari kerak.

Ishchi guruh tarkibiga qonunchilik tashabbusi huquqi subyektining tegishli bo'linmalari vakillari, respublika ijroiya hokimiyati organlarining tegishli sohalar holati va rivojlanishi uchun mas'ul shaxslar, boshqa manfaatdor davlat organlari, ilmiy va boshqa tashkilotlar vakillari hamda fuqarolar kirishi mumkin. Shu bilan birga, nodavlat tashkilotlar va fuqarolar ishchi guruhga faqat o'z roziligi bilan qo'shiladi. Ushbu tarkib qonun loyihasining xususiyatlariga qarab o'zgarishi mumkin.

Shu bilan birga, bu borada bir qancha savollar tug'ilishi tabiiy. Ishchi guruhi tarkibini belgilash mezonlari yetarlicha aniq belgilanganmi? Qanday hollarda qanday vakillar kiritilishi kerak? Ishchi guruhi a'zolari qonunchilik tashabbusi huquqi subyektidan mustaqilmi? Ularning

fikri qonun loyihasiga ta'sir qilishi mumkinmi? Qonun loyihasini tayyorlashni topshirish tartibi yetarlicha aniq belgilanganmi? Qanday hollarda qanday tashkilotlarga topshirish mumkin? Muqobil loyihalarni tayyorlash tartibi yetarlicha aniq belgilanganmi? Qanday hollarda muqobil loyihalar tayyorlash mumkin?

Yuqoridagi munozaralar yuzasidan quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin:

ishchi guruhi tarkibini belgilash mezonlarini aniqlashtirish, qanday hollarda qanday vakillar kiritilishi kerakligini aniq belgilash;

ishchi guruhi a'zolarining mustaqilligini ta'minlash, ularning fikri qonun loyihasiga ta'sir qilishi uchun sharoit yaratish;

qonun loyihasini tayyorlashni topshirish tartibini aniqlashtirish, qanday hollarda qanday tashkilotlarga topshirish mumkinligini aniq belgilash;

muqobil loyihalarni tayyorlash tartibini aniqlashtirish, qanday hollarda muqobil loyihalar tayyorlash mumkinligini aniq belgilash.

Qonun loyihasi Qonunchilik palatasiga kiritilayotganda qonunchilik tashabbusi huquqi subyekti tomonidan quyidagi hujjatlar taqdim etilishi kerak:

1) qonun loyihasining konsepsiyasi bayon qilingan tushuntirish xati;

2) o'zgartish va qo'shimchalar kiritish to'g'risidagi, shuningdek qonun loyihasi kiritilishi bilan bog'liq qonun hujjatlarini o'z kuchini yo'qotgan deb topish to'g'risidagi qonun loyihasi;

3) o'zgartirilishi, qo'shimchalar kiritilishi, o'z kuchini yo'qotgan deb topilishi yoki qabul qilinishi kerak bo'lgan qonunosti hujjatlarining ro'yxati;

3<sup>1</sup>) xalqaro hujjatlarning va chet yel mamlakatlari qonunchiligining, O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlarining tegishli qoidalari, O'zbekiston Respublikasi sharoitida tegishli xalqaro tajriba qo'llanilishining maqbulligi to'g'risidagi asosli takliflar ketma-ket tartibda ko'rsatilgan tahliliy qiyosiy jadval.

4) moddiy xarajatlar talab qilinadigan qonunlar loyihalari uchun moliyaviy-iqtisodiy asoslar;

5) davlat daromadlarini kamaytirish yoki davlat xarajatlarini ko'paytirishni, shuningdek O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti moddalarini bo'yicha o'zgartirishlarni nazarda tutuvchi qonunlarning loyihalari yuzasidan O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining xulosasi.

Ushbu norma Qonunchilik palatasi deputatlariga qonun loyihasini to'liq va asosli ko'rib chiqish uchun zarur bo'lgan barcha ma'lumotlarni taqdim etishni ta'minlaydi. Ushbu norma qonun loyihasining sifatini oshirishga yordam beradi, chunki u qonun loyihasining asoslanganligini, dolzarbligini va samaradorligini tasdiqlovchi hujjatlarni taqdim yetishni talab qiladi hamda qonun ijodkorligi jarayonining shaffofligini ta'minlashga yordam beradi, chunki u qonun loyihasi bilan bog'liq barcha muhim ma'lumotlarni ochiq qilishni talab qiladi.

Taqdim etilishi kerak bo'lgan hujjatlarning ro'yxati to'liqmi? Qanday hollarda qo'shimcha hujjatlar talab qilinishi mumkin? Taqdim etilishi kerak bo'lgan hujjatlarning shakli va mazmuni yetarlicha aniq belgilanganmi? Vazirlar Mahkamasining xulosasini olish tartibi qanchalik samarali? Xulosa qancha vaqt ichida taqdim etilishi kerak? Elektron shaklda taqdim etish talabi barcha qonunchilik tashabbusi huquqi subyektlari uchun qulaymi? Albatta, bu kabi masalalarning qonunchilikdan o'rin olishi maqsadga muvofiq.

Qonunchilik tashabbusi huquqi subyekti Qonunchilik palatasiga o'zi kiritgan qonun loyihasi matnini qonun loyihasi birinchi o'qishda qabul qilinguniga qadar o'zgartirishga haqli.

Ushbu norma qonunchilik tashabbusi huquqi subyektiga qonun loyihasini birinchi o'qishda qabul qilinguniga qadar o'zgartirish imkoniyatini beradi, bu esa qonun loyihasini muhokama qilish jarayonida yuzaga kelgan yangi ma'lumotlar va takliflarni hisobga olish imkonini beradi.

Qonun loyihasini o'zgartirish imkoniyati qonun loyihasining sifatini oshirishga yordam beradi, chunki u qonun loyihasidagi kamchiliklarni bartaraf yetish va uni takomillashtirish imkonini beradi. Ushbu norma qonunchilik tashabbusi huquqi subyektining huquqlarini himoya qiladi, chunki u qonun loyihasining taqdirini nazorat qilish imkonini beradi.

Shu bilan birga ayrim e'tibor qaratilishi kerak bo'lgan masalalar mavjud. Jumladan, Ushbu norma qonun loyihasini o'zgartirishning cheksizligini nazarda tutadi. Qonunchilik tashabbusi huquqi subyektiga qonun loyihasini birinchi o'qishda qabul qilinguniga qadar istalgancha o'zgartirishi mumkin. Bu esa qonun loyihasini ko'rib chiqish jarayonini cho'zib yuborishi va Qonunchilik palatasi deputatlarining vaqtini behuda sarflashga olib kelishi mumkin.

Ushbu norma qonunchilik tashabbusi huquqi subyektiga qonun loyihasining mazmunini o'zgartirish huquqini beradi, bu esa qonun loyihasining dastlabki maqsadlaridan chetga chiqishiga sabab bo'lishi mumkin.

Qonunchilik tashabbusi huquqi subyektiga qonun loyihasini o'zgartirish huquqiga ega bo'lishi, Qonunchilik palatasi deputatlari huquqlarining cheklanishiga olib kelishi mumkin, chunki ular endi o'zgartirilgan loyiha ustida ish olib borishga majbur bo'ladilar.

Ushbu masalalarning yechimi sifatida quyidagi takliflar ilgari suriladi:

qonun loyihasini o'zgartirish sonini cheklash, masalan, birinchi o'qishda qabul qilinguniga qadar faqat bir marta o'zgartirishga ruxsat berish;

qonun loyihasining mohiyatini o'zgartirishni cheklash, masalan, faqat texnik tuzatishlar kiritishga ruxsat berish;

qonun loyihasiga kiritilgan o'zgartirishlar to'g'risida Qonunchilik palatasi deputatlarini xabardor qilish.

qonun loyihasiga o'zgartirishlar kiritishda Qonunchilik palatasi deputatlarining fikrini inobatga olish.

### Adabiyotlar/Литература/References:

1. Kravsova Ye.A. Osobennosti regulirovaniya stadii zakonodatelnoy initsiativы v subyektax Rossiyskoy Federatsii // Nauka.Teoriya. Praktika. 2017. №2. C. 31
2. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 01.05.2023-y., 03/23/837/0241-son
3. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 01.05.2023-y., 03/23/837/0241-son
4. Preliminary assessment of the legislative process in the republic of Uzbekistan // 2019. <http://www.legislationline.org>
5. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Senati to'g'risida"gi Qonuni // O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 2002-y., 12-son, 213-modda, 2003-y., 5-son, 67-modda; 2011-y., 16-son, 160-modda; 2014-y., 16-son, 177-modda; 2015-y., 52-son, 645-modda; 2016-y., 39-son, 457-modda; 2017-y., 24-son, 487-modda, 37-son, 978-modda; Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 10.01.2018-y., 03/18/459/0536-son, O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi palatalarining Axborotnomasi, 2019-y., 2-son, 47-modda; Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 06.03.2019-y., 03/19/527/2706-son, 11.05.2019-y., 03/19/536/3114-son, 28.08.2019-y.,

- 03/19/557/3657-son, 05.09.2019-y., 03/19/563/3685-son; 10.08.2020-y., 03/20/631/1153-son; 15.01.2021-y., 03/21/666/0032-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son; 19.02.2024-y., 03/24/909/0133-son
6. O'zbekiston Respublikasining "O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Inson huquqlari bo'yicha vakili (ombudsman) to'g'risida"gi Qonuni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 18.11.2024-y., 03/24/1002/0936-son
  7. O'zbekiston Respublikasi Markaziy saylov komissiyasining "O'zbekiston Respublikasi Markaziy saylov komissiyasining Reglamentini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori // <https://lex.uz/docs/6995026>
  8. O'zbekiston Respublikasining "Qonunlar loyihalarini tayyorlash va O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Qonunchilik palatasiga kiritish tartibi to'g'risida"gi Qonuni // O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2006-y., 41-son, 406-modda; 2014-y., 20-son, 222-modda; 2017-y., 37-son, 978-modda, Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 05.01.2018-y., 03/18/456/0512-son, , 10.01.2018-y., 03/18/459/0536-son; 11.05.2019-y., 03/19/536/3114-son; 10.08.2020-y., 03/20/631/1153-son; Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son; 12.10.2021-y., 03/21/721/0952-son; 27.10.2022-y., 03/22/796/0966-son; 29.11.2023-y., 03/23/880/0905-son; 19.02.2024-y., 03/24/909/0133-son
  9. Sodikov A. Norma ijodkorligi jarayonini takomillashtirishning istiqbolli yo'nalishlari // Yurist axborotnomasi. 2023. №3. B. 14
  10. Khudoyberdiyev A.Q. On the issue of the right to legislative initiative in modernisation process of state power: from Uzbekistan's perspective // Next scientists. 2022. Vol. 5. P. 137.

# SCIENCEPROBLEMS.UZ

## IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

*№ 6 (5) – 2025*

## АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

## ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

**“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari”** elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

**Muassis:** “SCIENCEPROBLEMS TEAM”  
mas'uliyati cheklangan jamiyati

**Tahririyat manzili:**

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

[scienceproblems.uz@gmail.com](mailto:scienceproblems.uz@gmail.com)

**Bog'lanish uchun telefon:**

(99) 602-09-84 (telegram).